

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Кирил Георгиев Андонов, дн

(на основание ЗП № 840/30.04.2018 г за състава на научното жури)
по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“,

1. Област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт,
2. Професионално направление: 7.6. Спорт, специалност Спорт (художествена гимнастика)
3. Катедра: „Гимнастика“
4. Факултет: Кинезитерапия, туризъм и спортна анимация

1. ДАННИ ЗА КОНКУРСА

Конкурсът за академичната длъжност „професор“ е обявен в ДВ, бр. 34 от 20.04.2018 г. в съответствие с нормативните документи за нуждите на НСА „Васил Левски“, Факултет Кинезитерапия, туризъм и спортна анимация, катедра „Гимнастика“ и е обезпечен с необходимия хорариум от лекционни часове. Единствен кандидат в конкурса е доц. **Гюрка Ганчева Димитрова, доктор** която отговаря на изискванията по смисъла на чл. 29 от ЗРАС в Република България за условията и реда за заемане на академични длъжности. Не забелязах нарушения по процедурата на конкурса.

2. ДАННИ ЗА КАНДИДАТА

Доц. Гюрка Ганчева Димитрова, доктор е родена на 30.11.1954 г. в гр. Кюстендил, където завършва средно образование - 1968-1973 – Средно образование – Икономически техникум – гр. Кюстендил специалност – Икономика и отчетност в селското стопанство. През 1979 г. се дипломира във ВИФ „Г. Димитров“ (сега НСА „Васил Левски“), гр. София - образователна степен „магистър“ по две специалности: 1. Треньор по художествена гимнастика и 2. Учител по физическо възпитание.

Личните й компетенции се допълват от умения за работа с различни компютърни програми и използване на чужди езици / Френски език – В2, Испански език – В2, Турски език – В2, Английски език – А2, и Руски език – всички по европейска езикова рамка /

Творческата автобиография на доц. Г. Ганчева показва устойчиво и целенасочено професионално развитие. Тя започва педагогическата си дейност през 1979-1984 като учител по физическо възпитание в V основно училище, Кюстендил и треньор по художествена гимнастика в спортен клуб „Велбъжд“, Кюстендил. През 1984 е избрана за асистент в катедра „Гимнастика“. Последователно преминава през всички стъпала на академичното развитие от асистент до доцент както следва:

През 1988 е повишена в старши асистент, а през 1991 в главен асистент.

2008 – Защитена дисертация на тема: „Изследване и оптимизиране методиката на обучение на скоковете в художествената гимнастика“ и присъдена образователна и научна степен „Доктор“ - 05.07.05, диплома № 32820 от 13.11.2008 г.

2010 – придобива научното звание доцент по научната специалност Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура), свидетелство № 26414/ ВАК към МС от 13.05.2010 г.

Във времето доц. Г. Ганчева има богат международен опит като:

Член на международен колектив за изследвания по проект CUA-S/001/2006 – Федерален Университет на Амазония, гр. Манаос, Бразилия.

Гост преподавател във факултета по спортни науки – Университет гр. Толедо, Испания.

Лектор на тренировъски курс към Кралската федерация по гимнастика, Белгия.

Лектор на тренировъски курс в Университета в гр. Мурсия, Испания.

Постоянен консултант на клубове по художествена гимнастика в Белгия, Франция, Испания, Италия, Китай.

Тренировъчкер на Ж. Танг Куин – трикратна шампионка на Белгия, участничка на световни и европейски първенства.

Лектор на ежегодни тренировъски семинари в гр. Ел Феррол, Испания.

1970 – Присъдена титла „Майстор на спорта”.

1971 и 1973 – Спортист №1 на Кюстендилски окръг.

1973 – V-то място на СП – Ротердам, Холандия.

2000-2004 – Съдия на световни и европейски първенства.

2001-2004 – Съдия експерт към Международната федерация по гимнастика.

2012-2016 – Член на Консултативния съвет към Тренировъската комисия на БФХГ.

2012-2016 – Член на Научната комисия към БФХГ.

Професионалните интереси, които определят характера на цялостната дейност на кандидатката като университетски преподавател, са в няколко направления на художествената гимнастика:

Исторически аспекти в художествената гимнастика

Художествената гимнастика във високото спортно майсторство

Художествената гимнастика в училище и ВУЗ

Науката в художествената гимнастика

3. ОПИСАНИЕ НА НАУЧНИТЕ ТРУДОВЕ

По конкурса доц. Гюрка Ганчева представя списък с 53 заглавия в общ обем от 1555 страници, издадени след придобиване на академичната длъжност „доцент” в периода 2010-2018 г. Той включва научна продукция, чиято количествена характеристика, отговаря на стандарта за формата и съдържанието на рецензиите при заемане на академична длъжност във НСА „Васил Левски“:

1. *Монографии - 3*

2. *Ръководства, учебници и учебни помагала - 10 (8 в съавторство)*

3. *Общ брой научни статии - 43.*

3.1. *Статии в България - 17, от които самостоятелни - 10, в съавторство като първи автор - 3, в съавторство като втори и следващ автор - 4.*

3.2. *Статии в чужбина – 7, три от които в съавторство и четири самостоятелни /три от които в реферирани и индексирани списания/*

4. *Доклади и научни конференции;*

4.1. *Национални конференции - 5 от които две в съавторство*

4.2. *Международни конференции - 16 от които 11 в съавторство*

От приложените публикации е видно, че кандидатката може да осъществява успешно научно-експериментална дейност както индивидуално, така и в творчески екип с колеги.

Структурната характеристика на научните разработки показва, че те характеризират художествената гимнастика в широк диапазон. Доц. Гюрка Ганчева сполучливо ги е диференцирала в няколко направления, които приемам за целесъобразни.

От направеният анализ на публикациите по конкретните показатели ми дава основание да обобщя, че по количество и значимост на проблематиката представената научна продукция е в съответствие с обявения конкурс. Тя разкрива възходящото професионално развитие на доц. Гюрка Ганчева и доказва, че нейните научни разработки са резултат на много добра професионална подготовка и на последователна експериментална работа върху богат фактически материал. Очертават се няколко акцента в нейните научните постижения:

♦ Три монографии които са насочени към изследване на три различни направления: историята, координационната сложност и музиката в художествената гимнастика.

В първата монография доц. Ганчева търси и открива корените на художествената гимнастика още в древната китайска и гръцка гимнастика, в немската, швейцарската и френската гимнастически системи. Естествените гимнастически движения по системата Линг и приносът на представителите на модерните танцови школи в Европа са в основата за развитието на женската гимнастика. Първите класификации на средствата на новата спортна дисциплина, създаването на състезателни правила, определянето на основни постулати в учебно-тренировъчния процес, са солидната научно-обоснована база, върху която вече 80 години се развива и обогатява художествената гимнастика.

Изданието е предназначено за студентите специалисти по художествена и естетическа гимнастика. Предложената информация е насока за по-нататъшни търсения и обогатяване на знанията за корените и произхода на художествената гимнастика като двигателна дейност и като спортна дисциплина.

Във втората монография доц. Ганчева предлага методика за развитие и усъвършенстване на ловкостта базирана върху основните средства на дисциплината и научно доказани методи, дали положителни резултати в учебно-тренировъчния процес по художествена гимнастика. Предложените схеми и примери са насока за по-нататъшно индивидуализиране и усъвършенстване на методиката от страна на инструкторите и треньорите по художествена гимнастика.

В третата монография кандидатката определя възможностите за използване на музикален съпровод във всекидневните занимания по художествена гимнастика при отсъствието на корепетитор в учебно-тренировъчния процес. Изданието е предназначено за специалистите по художествена гимнастика, за треньори от други гимнастически и артистични дисциплини, които биха се възползвали от предложената методика за усъвършенстване на ритмичните способности. Предложените примери са насока за по-нататъшно усъвършенстване на методиката от страна на треньорите по художествена гимнастика според възрастта и възможностите на гимнастичките, както и на техните музикални предпочитания.

Учебниците, учебните помагала и ръководствата са нови издания (2011-2018 г.). Написани са в класически стил като същевременно отразяват и съвременните теории и тенденции в обучението по художествена гимнастика,

физическо възпитание и спорт. Основното им предназначение е обезпечаване на учебния процес със специализирана литература, а ползата им за студентите (бакалаври и магистри) от спортните специалности, както и за тези от НУП и ПНУП, е безспорна. Ще отбележа, че ръководствата 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 и 13 изцяло са насочени към практиката.

Наблюдава се регулярно публикуване на доклади в национални конференции - 5, в международни конференции - 16 и статии: в България - 17 и в чужбина - 7 три от които в съавторство и четири самостоятелни / три от които в реферирани и индексирани списания/. Това определено считам, че са високи творческите постижения на кандидатката за професор, които заслужено са отпечатани и популяризирани в международни издания с импакт фактор.

♦ От депозираните за рецензиране материали е видно, че доц. Г. Ганчева владее научния стил на академично писане, който е израз на нейната логична мисъл и на уменията ѝ да формулира хипотези, цели, задачи и т.н, както и да тълкува правилно експериментални данни.

Допълнителни наукометрични показатели:

А) Цитирания: Съгласно приложената справка от доц. Ганчева са открити 171 цитирания на научните трудове от които 57 в дипломни работи, 72 в дисертационни трудове, в списания 29, в чужбина 13.

Те доказват интереса към научните трудове на кандидатката и тяхната значимост за теорията и практиката на художествената гимнастика.

Б) Рецензионна дейност: Като признание за професионалния авторитет на доц. Г. Ганчева оценявам участието ѝ с рецензии и становища в 17 процедури по ЗРАСРБ.

Освен това тя е рецензент на 2 монографии, 2 учебни програми и пособия, 9 статии и дипломни работи, 4 дисертации и две хабилитации.

В) Проектна дейност: Участвала е в шест научноизследователски проекта от които 4 са по фонд на НИ на НСА и 2 са по други национални и международни програми. Забележителното е участието в 11 образователни проекта от които 1 е по национални програми и 10 са по европейски и други международни програми.

Г) Научно ръководство: Доц. Г. Ганчева се проявява не само като добър научен работник, но и като успешен ръководител на млади научни работници като ръководи и довежда до успешна защита 2 докторанти и 2-ма в процедура. Общия брой на защитили дипломанти бакалаври и магистри е 7 и 2 магистри. Освен това предава своя опит на студенти и докторанти като ги подготвя за участие в научни сесии с доклади и разработки за печат.

4. НАУЧНИ ПРИНОСИ

Научните приноси, реализирани след получаването на научното звание „доцент“ на госпожа Г. Ганчева са аналогични на предметните области на публикациите. Като се съобразявам с приетата у нас система от универсални и допълнителни критерии за оценка на качеството на научните изследвания (научна значимост, актуалност, новост и практическа значимост, методика и техника на изследвания и т.н.), от позицията си на рецензент потвърждавам тяхната значимост за теорията и практиката на спортната наука в обобщен вид на следните от тях:

4.1. В монографичен труд „Художествена гимнастика – исторически аспекти“ могат да се диференцират следните приноси:

- Направен е обстоен преглед на историческите корени на двигателната дейност на женската гимнастика, на всички гимнастически школи, смятани за източник за зараждането на гимнастиката за девойката и жената;
- Разгледани са средствата на гимнастиката за жената, тяхното оформяне като такива, еволюцията и поддръждането им в отделни структурни групи;
- Определени са основните периоди и течения в развитието на гимнастиката за жената и девойката;
- Разгледани са сведения за установяването на художествената гимнастика като спортна дисциплина, за нейното методическо, научно и кадрово обезпечаване;
- Представени са знания за състезателните програми, начинът на оценяване и провеждане на официални състезания, като база и предпоставка за признаването на художествената гимнастика за официална дисциплина от Международната федерация по гимнастика.

4.2. Художествената гимнастика във високото спортно майсторство.

4.2.1. Проблеми на подготовката в съвременната художествена гимнастика (1, 2, 11). В монографичния труд „Художествена гимнастика – сложност и координация“ приносите са:

- Направена е подробна характеристика на съвременната художествената гимнастика като олимпийска дисциплина;
- Очертани са главните направления и актуалните тенденции в развитието на художествената гимнастика от гледна точка на изискванията на състезателния правилник;
- Направен е теоретичен анализ на координационната сложност на двигателните действия, упражнения и комбинации в художествената гимнастика;
- Изградена е тестова батерия, конкретно за приложение в художествената гимнастика, която дава възможност да се определят нивата на координацията в ритъм, чрез метрично измерване на координационните способности в гимнастиката;
- Очертани са параметрите на музикално-двигателното обучение в художествената гимнастика в съвременните икономически условия;
- Обогатена е методологията на спортната тренировка по художествена гимнастика в редица направления, в съответствие със съвременните изисквания, за повишаване на ефективността на тренировъчния процес.

4.2.2. В монографичния труд „Художествена гимнастика – музика и движения“ са отбелязани следните приноси:

- Изяснена е връзката на двигателната дейност в художествената гимнастика и музикалното изкуство;
- Определени са музикално-изразните средства в гимнастиката и тяхното приоритетно използване в учебно-тренировъчния и състезателен процес;
- Установени са конкретните и основните връзки между съвременната художествена гимнастика, класическия балет и танцовото изкуство, като компоненти на състезателната програма, според изискванията в съвременната художествена гимнастика;
- Изготвена е програма за усъвършенстване на ритмичните способности в художествената гимнастика с използването на специфични упражнения от

дисциплината, приложими в практиката в съвременните условия на учебно-тренировъчния процес;

- Предложен е достъпен метод за използване на музикален съпровод, от различни музикални стилове и култури, в процеса на тренировка със занимаващи се от различни възрастови групи.

4.2.3. Оптимизация на обучението по художествена гимнастика.

- Определени са параметрите за проследяване и контрол на нивото на техническата подготовка на състезателките по художествена гимнастика в отделните периоди (20, 21);

- Изведени са базови упражнения и комбинации в отделните структурни групи като солидна принципна основа за теоретична разработка на алгоритмична последователност и е създадена система на подреждане на упражненията при тяхното обучение за различни категории обучаващи се (5, 35, 52);

- На базата на задълбочен литературен анализ и собствени изследвания е изградена оригинална стройна система за класификация на основните групи упражнения в зависимост от тяхната сложност и многообразие по основни и второстепенни признаци. Това дава възможност да се намери логично сходство между тях и на тази основа да се систематизира и подреди съвременна методика на обучение в художествената гимнастика (5, 35, 47);

- Потвърден е фактът, че издадените практически ръководства по художествена гимнастика са подходящи учебни помагала за студенти, тренъори и учители по художествена гимнастика и отговарят на изискванията за повишаване на тяхната квалификация (4, 5, 6, 8, 12, 13);

- Разкрита е връзката между антропометричните параметри на гимнастичките и изпълнението на основни упражнения с уреди (19);

- Направен е сравнителен анализ на спортната подготовка в художествената гимнастика между България и други страни (Китай – 15, 22);

- Създадена е методическа програма за музикално-двигателно обучение в художествената гимнастика във възрастов аспект (14, 24, 43, 53);

- Установени са ритмичните способности на танцьори и спортисти от различни спортни дисциплини, които се практикуват с музикален съпровод, според ритмичната структура на приложените тестове (11, 28, 29, 30, 33, 34, 51, 55).

4.2.4. Оптимизиране на физическата подготовка в художествената гимнастика.

- Изградена е методическа програма за усъвършенстване на специфични качества в съвременната художествена гимнастика (23, 27, 45);

- Изяснени са принципната основа и интердисциплинарната връзка с други дисциплини за образуване на нови комбинации от упражнения с уреди, за усъвършенстване на ОФП и СФП в художествената гимнастика (4, 6, 7, 8, 46, 47);

- Структурирана е тестова батерия за контрол и оценка на физическата подготовка по художествена гимнастика (8, 23, 27, 54).

4.2.5. Съвременни аспекти на състезателните програми в художествената гимнастика (индивидуална дисциплина и ансамбли).

- Установено е съдържанието на състезателните програми в художествената гимнастиката, тенденциите и новостите при тяхното създаване (25, 26, 32);

- Определена е композиционната структура на състезателните програми в светлината на актуалните изисквания на дисциплината (18, 44, 50);
- Отчетени са нови възможности за заимстване на структурни модели и творческото им пренасяне от индивидуалната дисциплина в ансамбловата (44, 49);
- Проследен е набора от упражненията от основни структурни групи в съчетанията, представени от финалистите на ОИ и национални шампионати, като е установена тенденцията за приоритетно използване на упражненията, връзките и комбинациите в художествената гимнастика (39, 40, 41, 42).

4.3. Приноси в учебно-педагогическата дейност .

- Предложена е и открита нова гимнастическа специалност – естетическа групова гимнастика – в която се обучават специалисти за обезпечаване нуждите на спортните клубове;
- Активно участие в разработването на учебните програми по художествена гимнастика за студентите от треньорски и учителски факултет;
- В издадените учебни помагала е разработена актуализирана теория и методология на художествената гимнастика за повишаване ефективността на подготовката на специалистите и студентите от ТФ и УФ – общия курс (12, 13);
- Разработени са учебни програми по:
 - ☐ Художествена гимнастика за студентите специалисти от треньорски факултет за I, II, III, IV курс;
 - ☐ Художествена гимнастика за заниманията по „спортно усъвършенстване“ за студентите специалисти от треньорски факултет – I и II курс;
 - ☐ Художествена гимнастика за заниманията по СИП за студентите специалисти от треньорски факултет – III и IV курс;
 - ☐ Естетическа групова гимнастика за студентите специалисти от треньорски факултет;
 - ☐ Естетическа групова гимнастика за заниманията по „спортно усъвършенстване“ за студентите специалисти от треньорски факултет – I и II курс;
 - ☐ Естетическа групова гимнастика за заниманията по СИП за студентите специалисти от треньорски факултет – III и IV курс;
 - ☐ Към магистърска програма „Шоу спектакли – създаване и реализация“.
- Разработена е учебна програма и изпитни изисквания по художествена гимнастика към „Национална изпитна програма за провеждане на държавни изпити за придобиване на трета степен на професионална квалификация“.

4.4. В алманах „Художествена гимнастика – 60 години наука“ приносите са следните:

- Събрани и представени са в резюме всички научно-теоретични публикации по художествена гимнастика за периода 1957 – 2017г.;
- В определените осем тематики на представяне на научните трудове, се разглеждат всички страни на подготовката в художествената гимнастика в различните етапи от развитието ѝ като спортна дисциплина;
- Предложена е пълна библиографска справка на: защитени дисертации, книги, монографии, методически ръководства, учебни помагала и учебници.

4.5. Други приноси

- Доц. Ганчева взема много активно участие в международната дейност на НСА „Васил Левски“ по програма „Еразъм+“ и двустранни договори за сътрудничество с университети от Испания, Франция, Китай, Турция и Колумбия.

5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКА РАБОТА

Доц. Г.Ганчева, доктор е дългогодишен преподавател във НСА „Васил Левски“ в катедра „Гимнастика. В работа си показва много добра теоретична и практическа подготвеност, отговорност и дисциплинираност. Умее да организира студентите и да провокира желанието им за по-високи постижения. Чете основни лекционни курсове и води упражнения в ОКС „бакалавър" и ОКС „магистър" по художествена гимнастика

Разработила е и периодично актуализира учебните програми по посочената по-горе учебна дисциплина.

Декларирам, че нямам общи научни публикации с кандидатката и не съм обвързана с нея по смисъла на закона за конфликт на интереси.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Задълбоченият прочит и анализ на представените от доц. Гюрка Ганчева Димитрова, доктор материали ми дават основание да заявя категорично, че тя е утвърден научен работник и университетски преподавател с многостранна академична дейност. Постигнатите от нея резултати съответстват на изискванията на ЗРАСРБ и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НСА „Васил Левски“.

С убеденост давам своята положителна оценка и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на доц. Гюрка Ганчева Димитрова, доктор академичната длъжност „професор" в област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт, Професионално направление: 7.6. Спорт, специалност Спорт (художествена гимнастика) за нуждите на катедра „Гимнастика“ във Факултет: Кинезитерапия, туризъм и спортна анимация.

11.08.2018 г.

Гр. София

Рецензент:

Чл. 2 от ЗЗЛД

(проф. Кирил Андонов, дн)